

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 18SKomp/24/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116209065
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1116209065.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu JUDr. Pavla Naďa a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., JUDr. Terézie Mecelovej, Michala Novotného (sudca spravodajca) a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Správnym súdom v Bratislave (sp. zn. 15 Sas 29/2023) a Mestským súdom Bratislava IV (sp. zn. B1-20C/51/2016), vo veci žalobcu: Green Art a.s., IČO: 36 808 601, Hradská 60/A, Bratislava, proti žalovanému: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, o 4.978,66 € s prísl.

rozhodol:

Na prejednanie veci nie je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

I.

Predmet konania vo veci

1. Žalobca je právnická osoba, ktorá v rokoch 2012 až 2014 zamestnávala osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a prevádzkoval dve pracoviská s priznaným postavením chránenej dielne v Bratislave - na Hradskej 60/A a Vajnorskej 100. Dohodami z 30. augusta 2011 (č. 35/§59/2011/ŠR), 31. augusta 2012 (č. 120831110413, 39/59/2012) a 2. októbra 2013 (č. 49/§59/2013/ŠR) sa žalovaný zaviazal poskytnúť mu príspevky na činnosť pracovného asistenta podľa § 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov pre chránenú dielňu na Hradskej 60/A. Okrem toho sa inými dohodami zo 7. septembra 2011 (č. 36/§59/2011/ŠR) a z 18. apríla 2013 (č. 13/01/059/16, 13/59/2013/ŠR) zaviazal poskytnúť žalobcovi ten istý príspevok aj pre chránenú dielňu na Vajnorskej 100.

2. Žalobca bol presvedčený, že žalovaný mu vyplatil na príspevku na dielňu na Hradskej 60/A za obdobie január, február, máj, júl a august 2012 o 318,96 € menej, než mu podľa dohôd patrilo, za obdobie december 2012 až august 2013 o 2.836,41 € menej a za obdobie október 2013 a január až jún 2014 o 298,68 € menej. Na dielňu na Vajnorskej 100 žalovaný podľa žalobcu vyplatil za január až august 2012 o 764,67 € menej než mu patrilo podľa dohôd a za máj až október 2013 o 759,94 € menej. Preto sa žalobou podanou ešte 26. apríla 2016 Okresnému súdu Bratislava I žalobca domáhal od žalovaného zaplataenia týchto súm aj s úrokom z omeškania. Súd vo veci pojednával, vykonal dokazovanie a rozsudkom č. k. 20 C 51/2016-492 z 10. októbra 2018 (I.) zastavil konanie v časti 351,33 €, (II.) zaviazal žalovaného zaplatiť 456,12 € s úrokom z omeškania, (III.) zamietol žalobu vo zvyšnej časti a (IV.) rozhodol o trovách. Tento rozsudok sa stal 3. novembra 2018 právoplatný vo výrokoch I a II, proti výroku III sa odvolal žalobca. Žalovaný počas odvolacieho konania namietol, že vo veci je daná právomoc správnych súdov, načo Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6 Co 286/2018-674 z 30. novembra 2022 zrušil napadnutú časť rozsudku z 10. októbra 2018 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení s odkazom na rozhodnutia kompetenčného senátu sp. zn. 1 SKomp 27/2022 a 18 SKomp 3/2022 uzavrel, že žalovaný pri poskytovaní príspevkov konal ako orgán verejnej správy, a preto jeho postup preskúmajú správne sudy.

II.

Kompetenčný spor

3. Okresný súd Bratislava I ďalším uznesením č. k. 20 C 51/2016-683 z 20. marca 2023 zastavil konanie a vec postúpil Krajskému súdu v Bratislave; ten však uznesením č. k. 5 Co 66/2023-756 toto uznesenie zrušil (bez náhrady), pretože podľa neho mal súd podľa § 43 ods. 1 CSP postúpenie veci oznámiť len prípisom. Vychádzajúc z tohto názoru tak Mestský súd Bratislava IV, na ktorý prešiel výkon súdnictva z okresného súdu, postúpil vec Správne mu súdu v Bratislave.

4. Správny súd s postúpením nesúhlasil a podľa § 18 ods. 4 SSP predložil vec kompetenčnému senátu. Odkázal na uznesenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Sžsk 47/2021, podľa ktorého správne súdy nemôžu konať vo veci, ktorú nemožno podradiť pod niektorý z typov konaní podľa § 6 SSP. Medzi také veci však nepatrí žaloba o peňažné plnenie, akú podal žalobca.

III.

Posúdenie veci kompetenčným senátom

5. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zriadený podľa § 11 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor medzi súdmi, v ktorom je sporné, či vec patrí do správneho súdnictva, v zmysle § 8 ods. 1 SSP.

6. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci, ktoré sú ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku a ktoré podľa jeho § 1 súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Kompetenčný senát už vo svojej judikatúre (porov. napr. uznesenia sp. zn. 1 KO 10/2021 alebo 1 SKomp 31/2022) zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnoprávnej veci v zmysle § 3 CSP je zásadne rozhodujúca príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (podobne napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 KO 3/2019, uverejnené ako judikát R 32/2019). Opačný názor, ktorý bol v uzneseniach kompetenčného senátu ojedinele vyslovený a podľa ktorého by pre posúdenie právomoci mal byť rozhodný výlučne petit (napr. pre určovacie petity porov. uznesenia sp. zn. 1 KO 29/2017, 1 KO 48/2017, 1 KO 47/2017 a 1 KO 43/2017, resp. pre petit o zaplatenie peňažnej sumy 1 KO 12/2020), nemožno akceptovať. Robil by totiž rozhraničenie pôsobnosti civilných súdov a správnych súdov, ale v konečnom dôsledku aj právomoci súdov a iných orgánov verejnej moci závislým od ľubovôle žalobcu (navrhovateľa). Ten by si tak mohol voľbou vhodného žalobného petitu (napr. určovacieho alebo o zaplatenie peňažnej sumy) „vyberať“, kto o jeho práve alebo povinnosti rozhodne. To však odporuje zneniam § 3 a 4 CSP a § 2 a 6 SSP, ktoré túto právomoc vymedzujú na základe objektívnych charakteristík jednotlivých právnych vzťahov.

8. Judikatúra kompetenčného senátu sa už zaoberala aj povahou právnych vzťahov, ktoré vznikajú pri poskytovaní rôznych dotácií orgánmi verejnej správy v sociálnej oblasti. Uznesenia sp. zn. 1 SKomp 27/2022 a 18 SKomp 3/2022, na ktoré odkazoval aj krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení, sa týkali právomoci ohľadom príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne, ktorý sa podľa § 60 zákona č. 5/2004 Z. z. službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov vypláca priamo na základe oznámenia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Kompetenčný senát odkázal na skoršie uznesenie sp. zn. 1 KO 32/2018, podľa ktorého sú tieto vzťahy vzťahmi verejnoprávnymi, pretože o vyplatení dotácie rozhoduje orgán verejnej správy na základe citovaného zákona, ktorý neustanovuje právomoc civilného súdu na rozhodovanie o ňom. Tento názor zodpovedal aj skoršiemu rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 202/2015 (judikát R 66/2016).

9. Na druhej strane, ako na to opakovane upozorňoval žalobca, v uzneseniach sp. zn. 1 KO 8/2018 a 1 KO 10/2018 sa kompetenčný senát zaoberal kvalifikáciou príspevku na úhradu nákladov chránenej dielne poskytovaného na základe osobitne uzavretej dohody o ňom. Túto dohodu charakterizoval ako tzv. verejnoprávnu dohodu s tým, že v prípade vymáhania nárokov z nej bude rozhodujúce, či v nej prevládajú verejnoprávne alebo súkromnoprávne prvky, teda či záväzky bude možné vymáhať vydaním individuálneho správneho aktu alebo prostriedkami súkromného práva. Na základe ustanovenia príslušnej dohody, podľa ktorého sa vzťahy z nej spravujú Občianskym zákonníkom, ako aj na základe úvahy, že úrad práce podľa zákona č. 5/2004 Z. z. nemá právo rozhodovať o porušení dohody, dospel kompetenčný senát k záveru, že riešenie sporu z nej patrí do právomoci súdov v civilnom sporovom

konaní podľa § 3 CSP. Na toto uznesenie odkázal aj ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 153/2020, v ktorom riešil otázku, či sa má takáto dohoda spravovať Občianskym zákonníkom alebo Obchodným zákonníkom.

10. Z uvedenej judikatúry tak - v zhode s názorom žalobcu - vyplýva, že povaha právneho vzťahu v súvislosti s poskytovaním dotácie orgánom verejnej správy závisí na tom, či právnym základom jej poskytnutia je priamo zákon alebo až (súkromnoprávna) dohoda medzi orgánom a prijímateľom dotácie. V prerokúvanej veci sa žalobca domáha doplatenia príspevku na činnosť pracovného asistenta, o ktorom sa podľa § 59 ods. 6 zákona č. 5/2004 Z. z. uzatvára dohoda medzi žalovaným (úradom práce, sociálnych vecí a rodiny) a tam vymedzenými subjektami (okrem iného aj zamestnávateľom, akým bol žalobca). Táto dohoda podľa cit. § 59 ods. 6 písm. c) a d) upravuje tak výšku príspevku a dĺžku jeho poskytovania, ako aj spôsob jeho poskytovania. Právnym základom vyplácania tohto príspevku tak nie je jednostranný úkon žalovaného ako orgánu verejnej správy, ale dohoda ako súkromnoprávny nástroj. Na základe uvedených názorov judikatúry tak treba uzavrieť, že právny vzťah medzi žalobcom a úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v tejto veci je súkromnoprávnym vzťahom. Preto prejednanie sporu z tohto vzťahu patrí do právomoci súdu v civilnom sporovom konaní v zmysle § 3 CSP.

IV.

Záver

11. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kompetenčný senát dospel k záveru, že Správny súd v Bratislave opodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že mu Mestský súd Bratislava IV postúpil prerokúvanú vec. Preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie veci nie je daná právomoc správnych súdov.

12. Podľa cit. § 18 ods. 4 SSP sú súde týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní o tejto veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie nepatrí do právomoci správnych súdov. Preto nemôžu svoje rozhodnutie založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov patrila. Závaznosťou tohto rozhodnutia zaniká vo vzťahu k mestskému súdu aj jeho viazanosť opačným právnym názorom, ktorý vyslovil Krajský súd v Bratislave vo svojom uznesení č. k. 6 Co 286/2018-674. Aj ten bude totiž v ďalšom konaní viazaný týmto rozhodnutím kompetenčného senátu.

13. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (jednomyseľne)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.